

Motion till riksdagen 2025/26:3981

av Amanda Palmstierna m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2025/26:157 Lag om avgift för områdessamverkan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår propositionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda andra, mer efterfrågade åtgärder för att stärka områdessamverkan och förutsättningar för ökad trygghet och aktivering av det offentliga rummet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det finns en massiv kritik mot regeringens förslag om en avgift för områdessamverkan. Det är märkligt att regeringen trots detta så tondövt väljer att gå fram med förslaget. Områdessamverkan fungerar på det stora hela väl och förslaget riskerar tvärt emot intentionen att försämma förutsättningarna genom att motverka att arbetet i grunden bygger på ett genuint engagemang. Däremot finns det andra frågor regeringen i stället borde ha tagit tag i som skulle stärka arbetet med trygghet, områdessamverkan och platsaktivering av det offentliga rummet.

Massiv kritik mot förslaget

Lagrådet anser att en offentligrättsligt grundad avgiftsskyldighet för frivillig samverkan är av sådan dignitet att de avstyrker förslaget. Ett mycket stort antal remissinstanser avstyrker eller är i huvudsak negativa till att en avgift för områdessamverkan lagregleras, däribland Boverket, länsstyrelserna i Jämtlands, Norrbottens, Skåne, Stockholms, Uppsala och Västmanlands län, Arjeplogs, Borås, Eskilstuna, Härjedalens, Kungsbacka, Oskarshamns, Sorsele, Stockholms och Umeå kommuner, Sveriges Kommuner och Regioner, BID Malmö, Botkyrkabyggen, Centrum för AMP, City i Samverkan Stockholm, Fastighetsägare Centrala Hisingen, Fastighetsägarna,

Fastighetsägarna GFR, Fastighetsägarnas småbolagsråd, Helsingborg Citysamverkan AB, HSB riksförbund, Institutionen för socialt arbete vid Göteborgs universitet, IQ Samhällsbyggnad, Mäklarsamfundet, Näringslivets regelnämnd, Riksförbundet bostadsrätterna Sverige, Småföretagarnas riksförbund, Stiftelsen Tryggare Sverige, Stockholms kooperativa bostadsförening, Svensk försäkring, Svensk Handel, Svenska stadskärnor, Svenskt Näringsliv, Sveriges Allmännytt, Sveriges riksidrottsförbund, Urban Partners Nrep, Visita, Balticgruppen AB, Bostads Mimer AB, Einar Mattsson AB, Fastighets AB Balder, Heimstaden AB, Hemsö Fastighets AB, Jernhusen AB, Meras Lokaler i Alingsås AB, Svefa AB, Unibal Rodamco Westfield/Rodamco Sverige AB, Uppsalahem AB, Victoriahem AB och Wallenstam AB.

Remissinstanserna anser generellt att det inte är visat att det finns behov av lagstiftning samt att förslaget försämrar förutsättningarna för befintlig frivillig samverkan, riskerar att tränga undan dessa projekt och även försvårar tillkomsten av nya frivilliga projekt. Miljöpartiet anser att regeringen ska lyssna till de erfarenheter som finns och i stället utreda andra förslag för att stärka områdessamverkan och förutsättningar för ökad trygghet och aktivering av det offentliga rummet.

Få bort oseriösa fastighetsägare

Upplevelsen från många kommuner är att de flesta fastighetsägare redan vill delta i samverkan och att ännu fler fastighetsägare kan öka sitt engagemang genom information eller att konkret kunna visa på samverkans stora betydelse. Därutöver finns en mindre grupp fastighetsägare som avsägar sig intresse för att delta, men dessa fastighetsägare har ofta större problem med sin fastighetsförvaltning än att de inte deltar i olika områdessamverkan. Det är ofta fastighetsägare som har allvarliga brister i sitt underhåll, som missköter sig ekonomiskt eller som till och med har kriminella kopplingar. För att kunna agera mot dessa så behöver kommunerna få bättre verktyg, inte minst då de berörda fastigheterna inte sällan kan vara viktiga för området de ligger i, till exempel centrumbyggnader. Vi hade gärna sett en kommunal förköpsrätt och förbättrade möjligheter till tvångsförvaltning av fastigheter. Fastighetsägare som vansköter bostäderna ska även kunna ges nationellt näringsförbud. Obligatoriskt deltagande i områdessamverkan skulle för dessa fastighetsägare ha en liten effekt eller till och med riskera att försvaga redan fungerande samverkan.

Stärk aktiveringen av det offentliga rummet

En viktig del i områdessamverkan är hur de allmänna ytorna är utformade och hur de används. Det finns inom områdessamverkan (men även i frågor kopplade till detta rent allmänt) ett stort önskemål om förändrade regler som underlättar att kunna använda offentliga ytor för att aktivera en plats bättre. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) anser att regeringen i stället bör överväga någon form av pilot- eller frizonförsök där kommuner i samverkan med andra lokala aktörer ges möjlighet att besluta om förhållningsregler för nyttjandet av allmänna platser som går utöver vad som i dag är möjligt. Stockholms stad, SKR och polisen har tagit fram ett konkret förslag om att vända på ordningen kring tillstånd för allmän platsmark i ordningslagen för att kunna stärka kommunernas roll. Kommunerna skulle då bli ansvariga för beslut och tillsyn av upplåtelser för allmän platsmark, det ansvar som polisen i dag har.

Amanda Palmstierna (MP)

Linus Lakso (MP)

Katarina Luhr (MP)

Rebecka Le Moine (MP)

Emma Nohrén (MP)